

ПРОПОЗИЦІЇ ПРО ФСПІЛОК
Президенту України В.Ф. ЯНУКОВИЧУ
щодо подальшого розвитку
соціально-економічних і трудових відносин

Шановний пане Президенте!

Прийміть найщиріші вітання з обранням Вас на найвищу державну посаду. Український народ зробив вільний вибір на користь політики, яка забезпечить динамічний економічний розвиток країни й стабільне зростання добробуту громадян, сприятиме демократизації суспільних процесів і посиленню впливу громадянського суспільства на прийняття державних рішень.

Профспілки підтримують Програму Президента та рішучі дії, які виведуть країну з кризової ситуації, дадуть можливість впровадити на практиці передвиборче гасло «Україна для людей» та консолідують владу, бізнес і громадськість на побудову соціальної й конкурентної держави. Федерація профспілок України готова до безпосередньої участі у розробці та реалізації відповідних заходів.

Першочерговими практичними кроками новообраного Президента України у соціально-трудої сфері пропонуємо визначити:

У сфері економічних відносин

Здійснити структурну перебудову національної економіки для створення сучасних робочих місць і забезпечення ефективної зайнятості громадян, стабільного зростання їх добробуту через розроблення та запровадження:

- довгострокової Стратегії економічного і соціального розвитку України, посилення інноваційної складової зростання національної економіки, відновлення ефективного управління державними підприємствами;
- Національної програми забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва і національного працівника, посилення соціальної складової конкурентоспроможності через системне запровадження принципів соціальної відповідальності бізнесу та національних принципів корпоративного управління;
- переорієнтації національної економіки на всебічний розвиток внутрішнього споживчого попиту, формування соціально орієнтованого ринкового господарства, розвиток внутрішнього ринку товарів та послуг, імпортозамінних виробництв (у тому числі через механізм технічного регулювання), підвищення купівельної спроможності доходів населення;
- масштабних держзамовлень та інвестицій корпоративного й банківського сектора для забезпечення сталого розвитку галузей економіки, що безпосередньо впливають на життєдіяльність населення, зокрема вітчизня-

ного виробництва продуктів харчування, житлово-комунального господарства, транспортної й будівельної галузей;

– формування сприятливого фінансового і податкового клімату, забезпечення доступу підприємств до дешевих кредитних ресурсів.

У сфері політики зайнятості

Забезпечити всебічний розвиток людського капіталу, як головного чинника зміцнення конкурентоспроможності держави і пріоритету соціально-економічного розвитку країни, для чого:

– розробити довго- та середньострокові державні й галузеві програми, які забезпечать створення якісних та високотехнологічних робочих місць, насамперед у виробничій сфері, з метою збалансування попиту і пропозиції на ринку праці;

– прийняти середньострокову загальнодержавну програму збереження й розвитку трудового потенціалу України;

– піднести на державному рівні престиж виробничих професій, популяризувати їх серед молоді, приділити особливу увагу наданню молоді першого робочого місця;

– кардинально посилити увагу держави до питання професійної конкурентоспроможності працівників та створити передумови для запровадження наскрізної системи навчання протягом усього трудового життя;

– мінімізувати негативні наслідки зовнішньої трудової міграції, здійснити заходи щодо повернення трудових мігрантів на Батьківщину.

У сфері політики оплати праці

Заробітна плата в Україні є низькою навіть відносно низької продуктивності праці і, на думку багатьох українських вчених, необхідне її підвищення в 2–3 рази. Науковці стверджують, що зазначене збільшення зарплат повинно відбутись не як наслідок зростання ВВП, а як необхідна передумова його зростання. Це вимагає насамперед:

– запровадження механізму справедливого розподілу між працею та капіталом результатів економічної діяльності, який стимулюватиме гідну оплату праці, зменшуватиме соціальну й економічну поляризацію суспільства;

– зміни державної політики у визначенні мінімальної заробітної плати як державної гарантії оплати праці через її визначення на основі раціонального споживчого бюджету, а не прожиткового мінімуму, що забезпечуватиме відтворення здатності до праці працівника й утримання непрацездатних членів його сім'ї;

– відновлення функціонування в повному обсязі Єдиної тарифної сітки в оплаті праці працівників окремих галузей бюджетної сфери і встановлення тарифної ставки (посадового окладу) працівника I розряду ЄТС на рівні, що перевищуватиме законодавчо встановлений розмір мінімальної заробітної плати;

– вжиття комплексних заходів з метою остаточного подолання заборгованості із заробітної плати, зокрема шляхом внесення законодавчих змін, які зроблять економічно не вигідною для роботодавця затримку заробітної плати

та забезпечать працівнику належну компенсацію втрат через несвоєчасну оплату праці.

Приклад з подолання цього ганебного явища має подати Уряд, якнайшвидше повернувши заборгованість із заробітної плати на державних підприємствах та в акціонерних товариствах, де є частка державної власності.

У сфері бюджетної та податкової політики

Визначити пріоритетним завданням бюджетної політики в Україні:

- безумовне фінансування державних соціальних стандартів і гарантій у розмірах, визначених Конституцією та законодавством України;
- стимулювання економічного зростання та підвищення стандартів життя громадян, добробуту населення.

При формуванні проектів державних бюджетів забезпечити дотримання Урядом зобов'язань, взятих за Генеральною угодою.

Провести комплексну податкову реформу на засадах:

- стимулюючого зниження податкового навантаження на соціально-відповідального товаровиробника;
- встановлення податкового навантаження на трудові доходи меншим, ніж на інші доходи, запровадження неоподаткованого мінімуму в розмірі прожиткового мінімуму. Багаті мають платити до бюджету більше за бідних, зокрема через запровадження податків на розкіш, дивіденди та проценти з цінних паперів та вкладів;
- погашення бюджетної заборгованості з відшкодування товаровиробникам ПДВ та створення умов для недопущення нових боргів у майбутньому, визначення доцільності застосування в Україні цього податку.

У сфері колективно-договірного регулювання

Привести до стандартів Міжнародної організації праці механізм колективно-договірного регулювання соціально-трудових відносин, зокрема через:

- законодавче визначення Генеральної угоди, галузевих і регіональних угод як правових актів, якими встановлюються захищені державою права працівників, регулюються принципи та норми реалізації соціально-економічної політики й трудових відносин та норми яких поширюються на всі підприємства;
- активну участь державних органів у сприянні розширенню сфери колективно-договірних відносин;
- вдосконалення системи колективного захисту соціально-економічних прав та інтересів працівників, спрощення й підвищення ефективності процедур вирішення колективних трудових спорів і конфліктів та посилення ролі Національної служби посередництва і примирення при врегулюванні конфліктів.

У сфері соціального захисту

З метою побудови системи ефективного соціального захисту, подолання бідності та зменшення розшарування населення за рівнем доходів необхідно:

- завершити реформування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування з дотриманням принципів самоврядності фондів та переходу до управління ними на двосторонній основі (з паритетною участю представників платників страхових внесків – роботодавців і профспілок) й збереженням державного нагляду;

- ліквідувати «зрівнялівку» в пенсійному забезпеченні та впровадити справедливі принципи нарахування пенсій залежно від стажу й заробітку, довести мінімальний розмір пенсії до рівня реального прожиткового мінімуму для непрацездатної особи, а середнього – не менш як 60% заробітної плати, а також скоротити розрив верхньої і нижньої межі пенсій;

- проводити узгоджену політику цін і грошових доходів населення, привести основні державні соціальні гарантії до рівня об'єктивно розрахованого прожиткового мінімуму, а в подальшому – до європейських стандартів рівня та якості життя;

- здійснювати довгострокову житлову політику, спрямовану на реалізацію конституційного права на житло, збільшення обсягів будівництва нового житла економічного класу;

- запровадити на державному рівні відзначення Міжнародного дня соціальної справедливості щороку 20 лютого, що сприятиме консолідації дій держави, бізнесу і громадянського суспільства у визначенні ефективної соціальної політики.

У сфері охорони праці

Затвердити загальнодержавну програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2011–2013 рр., створити ефективну систему профілактики виробничого травматизму і професійних захворювань, забезпечити належне фінансування профілактичних заходів з охорони праці за рахунок коштів роботодавців і бюджетів усіх рівнів та встановити контроль за їх цільовим використанням.

Об'єднати повноваження наглядових державних органів у сфері праці та охорони праці шляхом створення єдиної інтегрованої державної інспекції на рівні національного органу й підпорядкування безпосередньо Верховній Раді України.

Відновити потенціал технічної інспекції праці профспілок, надати профспілкам окремі повноваження щодо державного нагляду за охороною праці з утриманням технічних інспекторів праці за рахунок коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань і Фонду соціального страхування від тимчасової втрати працездатності.

Розробити та затвердити державні соціальні нормативи у сфері охорони здоров'я та єдиний загальнодержавний базовий перелік гарантованих без-

оплатних медичних послуг. З метою виявлення і профілактики професійних захворювань відновити систему промислової медицини.

У сфері зміцнення системи влади та підвищення її ефективності

Реформувати судову систему, відновити авторитет чесного правосуддя, запровадити періодичну виборність суддів, розширити спеціалізацію судів, посилити юридичну відповідальність суддів за невиконання своїх обов'язків. За аналогією з країнами ЄС створити в Україні систему трудових судів.

Особливо важливо, щоб при здійсненні заходів щодо реформування системи влади було забезпечено неухильну відповідальність чиновників усіх рівнів за дотримання конституційних прав і свобод людини, рішуче викорінення таких рецидивів у стосунках з громадянами як хабарництво, зверхнє ставлення до законних інтересів та запитів людей, а також було значно підвищено вимогливість до посадових осіб за підбір кадрів, які працюють безпосередньо у сфері соціального обслуговування, пенсійного забезпечення, земельних відносин, житлового будівництва та комунального господарства.

У гуманітарній сфері

Розробити і запровадити комплексні довгострокові державні програми:

- збереження і подальшого розвитку мережі закладів культури в Україні;
- формування в державі духовно, історико і морально відповідального інформаційного середовища, викорінення пропаганди насильства, нав'язування не притаманних нашій культурі сумнівних цінностей;
- культурного і духовного виховання, оздоровлення та відпочинку дітей і підлітків, відновлення матеріально-технічної бази дитячих оздоровчих закладів;
- здобуття молодими громадянами вищої освіти, підвищення свого професійного рівня;
- будівництва для молоді доступного житла.

Забезпечити захищеними статтями Державного бюджету України фінансування заходів з охорони та відновлення здоров'я дітей і молоді, зокрема організації їх відпочинку та оздоровлення й належного фінансування мережі ДЮСШ і фізкультурно-спортивних товариств. Прийняти на баланс державних органів, органів місцевого самоврядування існуючі ДЮСШ.

Не допускати перепрофілювання та відчуження об'єктів матеріально-технічної бази фізичної культури і спорту. Законодавчо врегулювати питання звільнення спортивних споруд (бази, стадіони тощо), які використовуються за призначенням, від сплати податків за землекористування.

У сфері забезпечення законних прав профспілок

Скасувати штучні обмеження профспілкової діяльності, зокрема державну легалізацію профспілкових організацій, реєстрацію у податкових органах тощо, що суперечить основним принципам Міжнародної організації праці.

Зупинити наступ на профспілкові права, зокрема «рейдерські» атаки на ФПУ та її членські організації – найчисленніші громадські організації країни.

Привести законодавство у відповідність до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», зокрема щодо віднесення на валові витрати коштів, які роботодавці зобов'язані згідно зі ст. 44 закону відраховувати первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу.

Забезпечити виконання ст. 13 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» щодо участі держави у навчанні профспілкових кадрів з питань правового, економічного та соціального захисту працівників, зокрема встановити квоти на підвищення кваліфікації керівних кадрів всеукраїнських профспілок і територіальних профоб'єднань у Національній академії державного управління при Президентові України.

Ввести керівників всеукраїнських галузевих профспілок і територіальних профоб'єднань ФПУ до складу колегій відповідних центральних органів виконавчої влади та обласних державних адміністрацій, а також забезпечити участь представника Спільного органу профспілок у роботі Кабінету Міністрів України та Урядових комітетів.

Ефективне вирішення цих та інших завдань щодо розвитку економіки і забезпечення прав громадян у соціально-трудої сфері неможливе без налагодження дієвої взаємодії органів влади з підприємцями та профспілками, узгодження інтересів держави, праці й капіталу.

У зв'язку з цим Федерація профспілок України вперше у практиці взаємовідносин із владою, за участю вчених та практиків, підготувала і надає Президентові України Національну профспілкову доповідь «Праця в Україні: необхідність якісних змін для суспільної ефективності та гідного життя», а також Пропозиції щодо модернізації системи соціального діалогу в Україні.

Упевнені, вельмишановний Вікторе Федоровичу, що пропозиції Федерації профспілок України знайдуть своє відображення у заходах із реалізації державної соціально-економічної політики і сприятимуть справедливому ставленню держави до громадян та розвитку громадянського суспільства в Україні. Зі свого боку Федерація профспілок України, відповідно до наданих законодавством і статутом повноважень, якнайактивніше сприятиме реалізації конституційних прав громадян на зайнятість, безпечну і гідно оплачувану працю, соціальний захист молоді і ветеранів заради соціальної злагоди та економічного прогресу.

***Від імені Федерації
профспілок України
Голова ФПУ***

В. Хара